
POSUDEK
K DIZERTAČNÍ PRÁCI „OCHRANA MOŘSKÉ BIODIVERZITY V MEZINÁRODNÍM PRÁVU“

JUDr. Martin Smolek, Ph.D., LL.M.

Zpracovatelka dizertační práce: Mgr. Karolina Žáková
Školitel: Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Moře představuje pro většinu obyvatel České republiky především vytouženou dovolenkovou destinaci, ke které směřují své celoroční úsilí a úspory. Živé mořské zdroje pak mají v očích „průměrného“ Čecha obvykle podobu tuňákové konzervy...

Logickým důsledkem skutečnosti, že Česká republika není přímořským státem, je jistá vzdálenost, resp. neznalost záležitostí týkajících se moří obecně, včetně problémů spojených s jejich znečišťováním. Nelze proto očekávat, že by se Česká republika do budoucna profilovala jako významnější hráč na poli ochrany mořského prostředí, resp. mořského práva. Ostatně, již v současné době vyjednává Česká republika o přenechání vedení pracovních skupin pro mořské právo (COMAR) a pro námořní dopravu v průběhu svého předsednictví v Radě EU předcházejícímu či následujícímu členskému státu (tedy Francii či Švédsku).

K výše uvedenému je nicméně nezbytné učinit veliké ALE. Není jistě náhodou, že čerstvě ustaveným ředitelem Divize pro záležitosti moří a mořské právo Právní sekce OSN je zástupce České republiky. Právě výše uvedený odstup od záležitostí týkajících se moří a nezatíženost spory vznikajícími při využívání mořského prostředí může znamenat potřebný nadhled a v určitém smyslu tak může Česká republika sehrávat roli jistého arbitra či „odborníka s pohledem zvnějšku“. Tyto „vlastnosti“ by bylo jistě možné využít právě v oblasti práva, a to jak v rámci vytváření mezinárodněprávních norem, tak jejich prosazování. K tomu je nicméně zapotřebí jejich znalost - ke zvýšení povědomí české odborné veřejnosti o otázkách spojených s mezinárodněprávními normami v oblasti ochrany mořského prostředí může významným způsobem přispět právě práce K. Žákové, která je v prostředí českého práva první prací svého druhu.

Předkládaná disertační práce především komplexně, systematicky a přehledným způsobem mapuje stávající mezinárodní normy, které upravují jeden z nejdůležitějších aspektů problematiky ochrany moří, a sice otázku biodiverzity. Autorka se vedle „klasických“ mezinárodních smluv, které dále kategorizuje v základní rovině na univerzální a regionální, podrobně zabývá významem *soft law* pro úpravu, resp. regulaci vztahů a činností v rámci ochrany mořské biodiverzity. Snad na tomto místě bych si dovilil malou polemiku s autorkou o nadužívání tohoto pramene práva (viz s. 138 a 239 a násl.) v oblasti ochrany mořské biodiverzity na mezinárodní úrovni, resp.

v mezinárodním právu životního prostředí obecně. Z důvodu velmi obtížného a v řadě případů nedostatečného prosazování tohoto typu norem se do značné míry stírá rozdíl mezi *hard law* a *soft law* – správně koncipovaná pravidla ve formě *soft law* (v rámci ochrany mořské biodiverzity zřejmě zejména podrobné implementační akční plány) mohou docílit lepších a zejména rychlejších výsledků než mezinárodní závazné normy. V tomto ohledu by se bylo možné zamyslet nad vhodným přejímáním prvků typických pro *hard law* do norem měkkého práva.

Ze systematického přehledu relevantních norem (kapitol 2) autorka vychází v následující kapitole a posuzuje tyto normy z hlediska druhové a prostorové ochrany, resp. z hlediska úpravy určitých lidských činností. Velmi zajímavými jsou v tomto ohledu zejména oddíly týkající se prostorové ochrany mořského prostředí (českého čtenáře jistě v této souvislosti zaujme ochrana podmořského kulturního dědictví) a dále otázky mořského vědeckého výzkumu a bioprospekce. Ve vztahu k prostorové ochraně moří by bylo jistě možné se dále zamýšlet nad možnými úpravami *de lege ferenda* zejména pro oblast volného moře.

Poslední kapitola se pak zabývá třemi důležitými faktory, které významným způsobem podmiňují účinnost ochrany mořské biodiverzity. Vedle vědy a výzkumu se autorka v této kapitole zabývá otázkou ekosystémového přístupu a mezinárodní spolupráce.

Práci lze vysoko hodnotit z několika důvodů. Zaprvé je potřeba vyzdvihnout práci jako inovátorský – a v českém právním prostředí do značné míry odvážný – počin, který (pokud bude práce publikována, což lze jen doporučit) jistě přispěje ke zpopularizování této pro českou odbornou veřejnost téměř nepoznané oblasti práva. Ocenit lze rovněž snahu o interdisciplinární přístup, kdy se autorka nezabývá pouze právem, ale úspěšně se pokouší o poskytnutí pohledu biologického, resp. ekologického. Nevšimnout si nelze velmi rozsáhlého poznámkového aparátu, který bude moci být v případě publikace práce využit po další studium.

Z výše uvedených důvodů práci doporučuji k obhajobě.

V rámci obhajoby by se doktorandka měla zaměřit na následující okruhy otázek:

1/ Jaké vidíte možnosti využití (výsledků) disertační práce pro pedagogické účely, resp. jak nahlížíte na možnou výuku mořského práva na právnických fakultách v České republice?

2/ Jaký názor máte na používání sankcí (ať již směřujících proti členským státům např. ve formě *non-compliance procedure* či proti jednotlivcům – zejména provozovatelům rybářských lodí) a jejich efektivitu v rámci prosazování požadavků vyplývajících z mezinárodních smluv na ochranu mořské biodiverzity.

V Praze dne 17. května 2007

Martin Šrodek